

The background features a white square divided into four quadrants by a dark blue vertical line and a dark blue horizontal line. In the top-left quadrant, there is a dark blue quarter-circle. In the top-right quadrant, there is a medium blue circle. In the bottom-right quadrant, there is a yellow quarter-circle. In the bottom-left quadrant, there is a solid dark blue rectangle.

Звіт
про діяльність
Національного
агентства
з питань
запобігання
корупції
за 2021 рік

ЗМІСТ

Звернення Голови НАЗК	3
Вступ	4
I. Загальна інформація	5
Місія / візія Національного агентства	5
Таймлайн – рік очима НАЗК	5
Показники ефективності	6
II. Антикорупційна політика	9
Антикорупційна стратегія	9
Нормопроєктуальна діяльність	10
Соціологічне дослідження	12
Міжнародне співробітництво	13
III. Аналіз корупційних ризиків, контроль за виконанням антикорупційних програм та перевірки	14
Оцінка корупційних ризиків	14
Антикорупційні програми	15
IV. Уповноважені підрозділи (уповноважені особи) з питань запобігання та виявлення корупції	16
V. Антикорупційна експертиза	18
VI. Запобігання корупції	19
Викривачі корупції	19
Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення	21
VII. Антикорупційна просвіта	22
Офіс розбудови доброчесності	22
Антикорупційне навчання та просвітницькі заходи	23
VIII. Заходи фінансового контролю	25
IX. Врегулювання конфлікту інтересів	28
X. Запобігання політичній корупції	29
XI. Діяльність підрозділу внутрішнього контролю	33
XII. Цифрова трансформація	34
XIII. Організаційні характеристики	35
Штатний розпис	35
Кошторис НАЗК та його виконання	37

Олександр Новіков

Голова Національного агентства з питань запобігання корупції

Звернення Голови НАЗК

Зараз ми всі переживаємо, без перебільшення, історичні часи, коли вся Україна дає відсіч збройній агресії російської федерації. У ці дні команда Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) наближає нашу перемогу на різних ділянках – як на полі бою, так і активно долучившись до нових проектів НАЗК.

Багато наших працівників сьогодні боронять державу в складі Збройних Сил України. Ми ж залишаємося їхнім надійним тилом та підтримкою.

Однак задля того, щоб правильно планувати та досягати поставлених цілей у майбутньому, потрібно бачити комплексну картину результатів прийнятих рішень та вжитих заходів у попередніх періодах.

Минулий 2021 рік був неймовірно продуктивним, адже ми реалізували низку ініціатив, які суттєво підвищили ефективність формування та реалізації антикорупційної політики України.

У 2021 році командою НАЗК було оптимізовано підхід до подання звітності політичними партіями та їх перевірки, запроваджено методологію визначення розміру (суми) внеску на підтримку політичної партії.

Змінено низку підходів у фінансовому контролі декларацій, запроваджено новий вид «експрес-перевірок», який почав успішно використовуватися. Змінено форми декларації та повідомлення про відкриття валютного рахунка.

У взаємодії з представниками великого бізнесу прийнято абсолютно нову типову антикорупційну програму юридичної особи, яка разом із оновленою методологією управління корупційними ризиками та порядком подання антикорупційних програм уже допомагає знизити корупцію у приватному секторі.

Закладено законодавчі та технічні основи для реалізації досить важливого проекту – порталу викривачів, реалізація якого виведе взаємодію держави із викривачами на абсолютно новий рівень.

І це далеко не повний перелік здобутків команди НАЗК у 2021 році.

Реалізація багатьох із важливих проектів, розпочатих у минулому році, продовжується і до цього часу.

Водночас сьогодні в Україну ввірвався ще більш небезпечний ворог – росія. Триває битва за нашу свободу і незалежність, за нашу ідентичність. Це битва за право самим обирати своє майбутнє. Майбутнє без «радянщини» та корупції. Сьогодні ми робимо все від нас залежне для нашої перемоги та будуємо міцний фундамент для України майбутнього.

Нехай наші минулі успіхи стануть основою для наших подальших досягнень та здобутків. Разом до перемоги!

Слава Збройним силам України! Слава Україні!

Вступ

Упродовж 2021 року НАЗК докладало максимальних зусиль задля мінімізації корупції в усіх сферах суспільного життя, сприяло формуванню доброчесності, нульової терпимості до корупції, а також розвитку вільного від корупції бізнесу.

Водночас на момент написання цього Звіту Україна, починаючи з 24 лютого 2022 року, змушена давати відсіч країні-агресору – РФ, яка продовжує посягати на її цілісність та недоторканність, розпочавши повномасштабну війну. Саме тому зусилля та вектор роботи команди НАЗК було змінено в напрямі досягнення перемоги України над агресором.

Попри це, НАЗК продовжує максимально, наскільки це можливо в умовах воєнного стану, реалізовувати передбачені Законом України «Про запобігання корупції» завдання та функції.

Так, на виконання вимог ч. 5 ст. 14 Закону України «Про запобігання корупції» НАЗК підготувало Звіт про діяльність НАЗК за 2021 рік.

Цей Звіт складається з основної частини, яка передбачає візуалізацію основних показників та здобутків НАЗК у 2021 році, та трьох додатків, у яких детально розкрито зміст, спрямованість та результати діяльності НАЗК протягом всього 2021 року і які є невід’ємною складовою цього Звіту:

1. Стан виконання Показників ефективності діяльності Національного агентства з питань запобігання корупції на 2021 – 2023 роки, затверджених наказом НАЗК від 23.07.2021 № 446/21¹.

2. Звіт-самооцінка щодо ефективності діяльності НАЗК згідно з критеріями, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 20.05.2020 № 458².

3. Звіт про виконання Плану роботи НАЗК за 2021 рік³.

¹ Режим доступу: <https://cutt.ly/IJUDnzi>

² Режим доступу: <https://cutt.ly/jJUFKWB>

³ Режим доступу: <https://cutt.ly/MJUDUUE>

Місія НАЗК – побудувати добродісну владу та справедливе суспільство

НАЗК – це команда команд, у кожній з якої є своя важлива роль.

Команда НАЗК – це злагоджена та проактивна команда однодумців, яка намагається бути лідером антикорупційного руху та прикладом ефективної державної інституції.

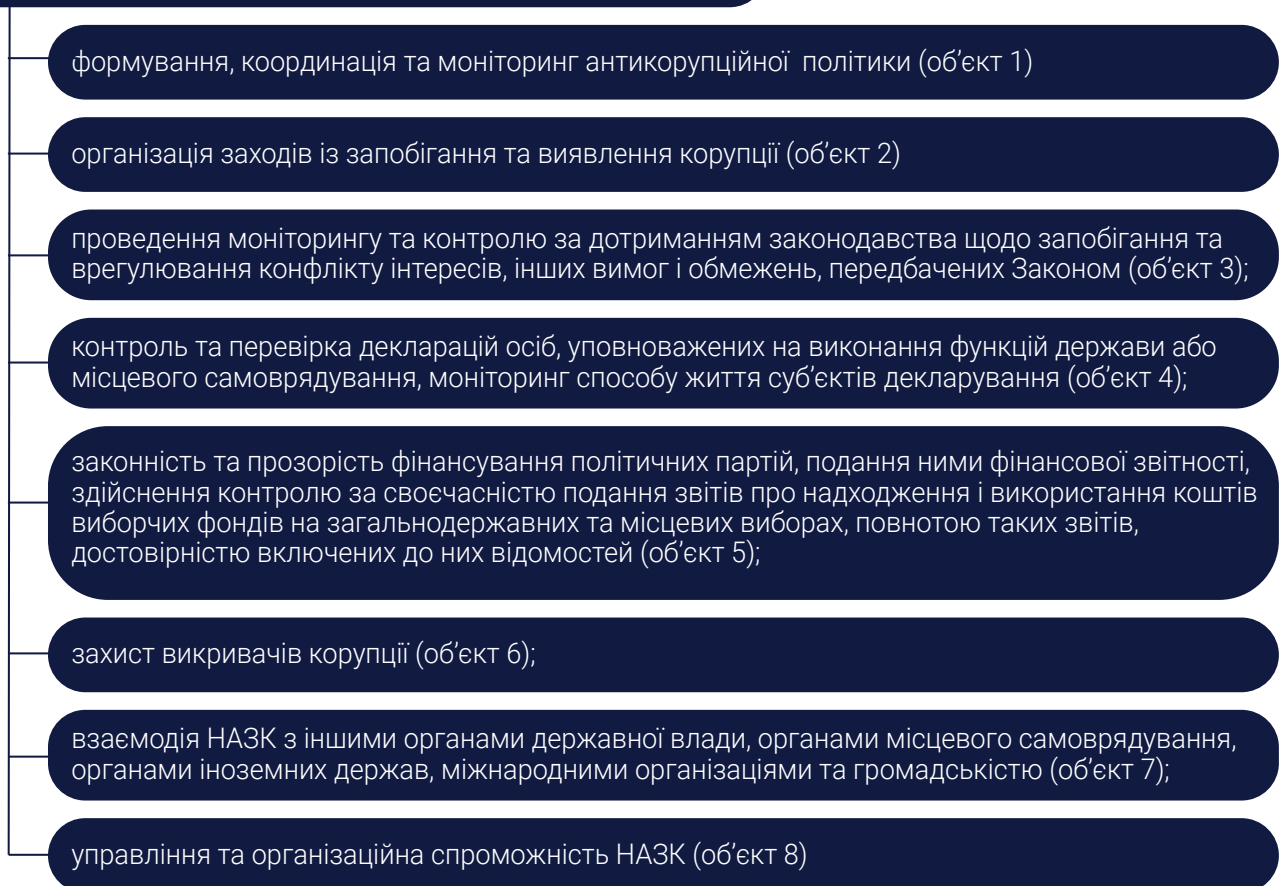
Таймлайн – рік очима НАЗК

Показники ефективності

На виконання вимог п. 7 ч. 1 ст. 7 Закону України «Про запобігання корупції» було розроблено та затверджено наказом НАЗК від 23.07.2021 № 446/21 Показники ефективності діяльності Національного агентства з питань запобігання корупції на 2021 – 2023¹ роки, які включають не лише затверджені Кабінетом Міністрів України критерії ефективності діяльності НАЗК², а й враховують всі ключові цілі та завдання, визначені для НАЗК у низці інших програмних документів, зокрема у Плані пріоритетних дій Уряду на 2021 рік, Національній економічній стратегії на період до 2030 року, Річній національній програмі під егідою Комісії Україна – НАТО на 2021 рік та Плані роботи Національного агентства з питань запобігання корупції на 2021 рік.

Показники ефективності діяльності НАЗК на 2021–2023 роки групуються за такими об'єктами:

Станом на 1 січня 2022 року НАЗК вдалося забезпечити виконання / досягнення / дотримання відповідності 98,6% показників ефективності діяльності НАЗК на 2021–2023 роки.

Говорячи про показники, яких не вдалося досягти повною мірою, передусім слід відзначити, що за об'єктом 1 не було досягнуто тих показників, виконання яких було можливим лише після ухвалення Парламентом Антикорупційної стратегії. Йдеться, передусім, про:

- розроблення проекту державної програми (плану дій) з реалізації антикорупційної стратегії;

¹ Режим доступу: <https://cutt.ly/cHdDFEI>

² Про них йтиметься нижче.

- розроблення проектів нормативно-правових актів, віднесених до сфери відповідальності НАЗК антикорупційною стратегією та/або державною програмою (планом дій) з її реалізації;

- забезпечення координації виконання іншими державними органами влади антикорупційної стратегії та державної програми (плану дій) з її реалізації;

- забезпечення проведення моніторингу реалізації державної антикорупційної політики (в тому числі із залученням представників громадськості);

- забезпечення проведення оцінки ефективності реалізації антикорупційної стратегії та державної програми (плану дій) з її реалізації.

За об'єктом 2 в процесі виконання залишається проведення опитування уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції щодо шляхів оптимізації роботи НАЗК.

За об'єктом 5 не було досягнуто двох показників, у зв'язку з обмеженнями, встановленими відповідно до постанови КМУ від 11.03.2020 № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2», а саме:

- забезпечення здійснення державного контролю за своєчасністю подання, повнотою, відповідністю оформлення встановленим законом вимогам, а також достовірністю відомостей, включених до звітів зовнішнього незалежного фінансового аудиту діяльності партій;

- оприлюднення списку політичних партій, які не подали звіти про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру у визначений законодавством строк, на офіційному веб-сайті НАЗК та вжиття заходів щодо притягнення до відповідальності осіб, винних у порушенні строків подання такої звітності.

За об'єктом 7 наразі ще не досягнуто трьох показників:

- забезпечення координації здійснення іншими державними та органами місцевого самоврядування заходів, передбачених антикорупційною стратегією та державною програмою (планом дій) з її реалізації (виконання зазначеного показника буде можливим після ухвалення Парламентом Антикорупційної стратегії);

- забезпечення укладення меморандумів про співпрацю з компетентними органами іноземних держав (зокрема щодо обміну інформацією);

- оприлюднення та презентація результатів проведення щорічного оцінювання рівня корупції в Україні, сприйняття і довіри до антикорупційних та інших інституцій.

За об'єктом 8 не досягнуто одного показника, а саме:

- середньорічна кількість вакансій не перевищує 20 відсотків затвердженої штатної чисельності.

Більш детально з результатами виконання (дотримання, забезпечення відповідності) Показників ефективності діяльності НАЗК на 2021–2023 роки можна ознайомитись на офіційному веб-сайті НАЗК¹.

Законом України «Про запобігання корупції» (ч. 4 ст. 14) передбачено, що кожні два роки має проводитися зовнішня незалежна оцінка ефективності діяльності НАЗК.

Критерії та методика такої оцінки визначено постановою КМУ від 20.05.2020 № 458 «Про затвердження критеріїв та Методики проведення оцінювання ефективності діяльності Національного агентства з питань запобігання корупції».

У 2022 році вже почато процедуру зовнішньої незалежної оцінки ефективності діяльності НАЗК у 2020–2021 роках.

¹ Режим доступу: <https://cutt.ly/IJUDnzi>

НАЗК стане першим органом влади в Україні, у якому відбудеться подібна незалежна оцінка з боку міжнародних експертів. Такий аудит – це можливість отримати незалежну оцінку роботи та впровадити нові міжнародні практики у своїй діяльності.

Відповідно до зазначеної вище постанови КМУ оцінку здійснює Комісія з проведення незалежної оцінки ефективності діяльності (далі – Комісія) у складі трьох осіб, які призначаються КМУ на підставі пропозицій донорів, які протягом останніх двох років до проведення оцінки надавали Україні міжнародну технічну допомогу у сфері запобігання і протидії корупції.

Розпорядженням КМУ від 10.11.2021 № 1423¹ затверджено склад Комісії, до якого як експертів для проведення незалежної оцінки НАЗК включено:

- Джозефа Генглофа (США);
- Діану Курпнієце (Латвія);
- Лауру Стефан (Румунія).

Протягом 2020–2021 років НАЗК здійснювало щорічну самооцінку відповідності цим критеріям та публікувало результати цієї оцінки у відкритому доступі на сайті НАЗК.

За нашими оцінками нам вдалося досягти досягнення / дотримання 98,7% критеріїв ефективності діяльності НАЗК, встановлених для нього КМУ.

Зокрема, протягом звітного періоду було досягнуто таких показників виконання критеріїв по кожному з об'єктів:

- формування, координація та моніторинг реалізації НАЗК державної антикорупційної політики – 100% (виконано 8 із запланованих 8 критеріїв);
- організація здійснення НАЗК заходів із запобігання та виявлення корупції – 95,8% (виконано 23 із запланованих 24 критеріїв);
- проведення НАЗК моніторингу та контролю за дотриманням законодавства щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, інших вимог та обмежень, передбачених Законом, – 100% (виконано 29 із запланованих 29 критеріїв);
- проведення НАЗК контролю та перевірки декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, моніторингу способу життя суб'єктів декларування – 100% (виконано 38 із запланованих 38 критеріїв);
- забезпечення НАЗК законності та прозорості фінансування політичних партій, а також подання ними фінансової звітності, контроль за своєчасністю подання звітів про надходження і використання коштів виборчих фондів на загальнодержавних та місцевих виборах, повнотою таких звітів, достовірністю включених до них відомостей – 100% (виконано 29 із запланованих 29 критеріїв);
- діяльність НАЗК у сфері захисту викривачів корупції становить – 100% (виконано 14 із запланованих 14 критеріїв);
- взаємодія НАЗК з іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування, органами іноземних держав, міжнародними організаціями та громадськістю – 96,7% (виконано 29 із запланованого 30 критерію);
- управління та організаційна спроможність НАЗК – 98,1% (виконано 52 із запланованих 53 критеріїв).

Більш детальна інформація про досягнення критеріїв ефективності, визначених КМУ, відображена у Додатку 2 до цього Звіту, а також розміщена у відкритому доступі на сайті НАЗК.

¹ Режим доступу: <http://surl.li/bssnl>

Антикорупційна політика

Антикорупційна стратегія

Протягом 2021 року НАЗК здійснювало всі необхідні заходи для сприяння прийняттю ВРУ проекту Закону України «Про засади державної антикорупційної політики на 2020 – 2024 роки» (реєстр. № 4135 від 21.09.2020), яким передбачено затвердження Антикорупційної стратегії на 2020 – 2024 роки.

Зокрема, 16.03.2021 Комітет ВРУ з питань антикорупційної політики завершив розгляд поправок¹ до зазначеного законопроекту (загалом під час його підготовки до другого читання народні депутати подали понад 500 поправок, більш детально з якими можна ознайомитися на сайті Верховної Ради у картці до законопроекту (реєстр. № 4135²). Враховано правки, якими передбачено, що законопроект затверджується Державна антикорупційна стратегія на 2021 – 2025 роки.

За результатами розгляду Комітет ВРУ з питань антикорупційної політики рекомендував Парламенту прийняти вказаний законопроект у другому читанні та в цілому в редакції, викладеній у порівняльній таблиці, з урахуванням техніко-юридичного доопрацювання. 17.05.2021 надано таблицю поправок-2 до законопроекту. На жаль, у 2021 році ВРУ так не розглянула законопроект у другому читанні.

НАЗК забезпечено комунікаційні заходи з метою сприяння прийняттю зазначеного Закону. Зокрема, створено та поширено інформаційні матеріали та забезпечено організацію конференції «Сім років антикорупційної реформи» спільно з Національним антикорупційним бюро України, Антикорупційною ініціативою ЄС та проектом Агентства США з міжнародного розвитку «Взаємодія», де порушувалось питання ухвалення Антикорупційної стратегії на 2021 – 2025 роки.

Крім цього, Голова НАЗК неодноразово наголошував на необхідності прийняття стратегії в інтерв'ю, у тому числі виданню «Слово і діло», у програмі «Перехресний допит» на 24 Каналі, дискусії «Корупційний калькулятор: Скільки країна втрачає на схемах», організованій «Дзеркалом Тижня», в інтерв'ю на Радіо НВ. Під час підготовки Антикорупційної стратегії до другого читання заступник Голови Іван Пресняков представляв НАЗК на засіданні Комітету ВРУ з питань антикорупційної політики.

¹ З них:

128

правок враховано

38

правок враховано частково

45

правок враховано редакційно

² <https://cutt.ly/JG3ehUd>

Нормопроектувальна діяльність

3

Упродовж звітнього періоду НАЗК здійснювало роботу щодо підготовки 3-х законопроектів:

«Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо удосконалення деяких антикорупційних механізмів»

«Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо удосконалення положень та процедур стосовно застосування адміністративної відповідальності за правопорушення пов'язані з корупцією»

«Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» щодо вдосконалення процедури притягнення до відповідальності за адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, та деякі інші правопорушення», що спрямовані на уточнення переліку суб'єктів, на яких поширюється дія Закону, превентивних механізмів щодо сумісництва та суміщення, конфлікту інтересів, доповнення переліку відомостей, що зазначаються у декларації, зокрема інформацією про громадянство (підданство) іноземних держав, вдосконалення процедур, пов'язаних із поданням декларацій, здійсненням фінансового контролю та інших заходів, спрямованих на запобігання і протидію корупції

Крім того, НАЗК брало участь у підготовці таких пропозицій до проектів:

Національної економічної стратегії на період до 2030 року (затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 179)

Плану пріоритетних дій Уряду на 2021 рік у частині формування та реалізації Національним агентством антикорупційної політики (затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 № 276)

Програми діяльності Кабінету Міністрів України у частині формування та реалізації Національним агентством антикорупційної політики (на сьогодні триває робота над проектом)

Плану пріоритетних дій Уряду на 2022 рік у частині формування та реалізації Національним агентством антикорупційної політики (на сьогодні триває робота над проектом)

Зазначені законопроекти станом на 31.12.2021 знаходились на стадії погодження із заінтересованими органами влади.

За 2021 рік було продовжено ефективну співпрацю з Парламентом та Урядом у питаннях формування антикорупційної політики України, в межах якої НАЗК проявило законотворчу активність, зокрема взяло участь:

- у засіданні Комітету ВРУ з питань антикорупційної політики та висловило низку зауважень (які було враховано) до законопроекту № 5173 щодо удосконалення окремих аспектів декларування;
- у засіданні Комітету Верховної Ради України з питань правової політики щодо законопроекту № 5253-1 щодо удосконалення правового регулювання фінансування діяльності політичних партій
- у роботі Комітету ВРУ з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування щодо законопроекту № 3029 стосовно державної реєстрації суб'єктів лобіювання в Україні (було рекомендовано відхилити цей законопроект);
- в установчому засіданні робочої групи з підготовки до другого читання законопроекту № 3515 щодо врегулювання питань формування прожиткового мінімуму та створення передумов для його підвищення;
- у засіданні Комітету ВРУ з питань правової політики щодо законопроекту № 5253-1 стосовно вдосконалення правового регулювання фінансування діяльності політичних партій;
- у засіданні Комітету ВРУ з питань антикорупційної політики щодо законопроекту № 6071 стосовно впровадження обов'язкового декларування іноземців-нерезидентів – членів наглядових рад.

83

протягом звітного періоду НАЗК опрацювало проекти законодавчих актів

26

підготувало висновків (позицій) НАЗК щодо законопроектів, які стосуються формування або реалізації антикорупційної політики

У звітному періоді було підготовлено та направлено на розгляд Уряду проект Національної доповіді щодо реалізації засад антикорупційної політики у 2020 році, яка була схвалена на засіданні Уряду 14 квітня 2021 року та після відповідного доопрацювання надіслана НАЗК до ВРУ.

15 червня 2021 року Голова НАЗК Олександр Новіков представив на засіданні Комітету ВРУ з питань антикорупційної політики проект Національної доповіді щодо реалізації засад антикорупційної політики у 2020 році.

Соціологічні дослідження

У III кварталі 2021 року НАЗК було проведено глибоке експертне опитування, результати якого стали концептуальним підґрунтям для оновлення Методики стандартного опитування щодо корупції в Україні.

Участь в опитуванні взяли **208** респондентів, у т.ч. близько **80** представників громадського експертного антикорупційного середовища (науковці, аналітики, незалежні експерти, представники громадських об'єднань, міжнародних організацій та ЗМІ). Завдяки аналізу поглядів фахових експертів НАЗК виявило сфери державного управління, які потребують детального комплексного дослідження щодо рівня корупції та наявності в них корупційних практик.

У листопаді – грудні 2021 року компанією Info Sapiens на замовлення НАЗК за фінансової підтримки Антикорупційної Ініціативи Європейського Союзу в Україні (EUACI) організовано проведення репрезентативного опитування населення України та представників бізнесу за оновленою Методикою стандартного опитування щодо корупції в Україні¹.

Зазначене дослідження не тільки дозволило проаналізувати низку показників сприйняття та досвіду корупції в Україні порівняно з 2020 роком, а й дало можливість ідентифікувати основні проблеми і тенденції у сфері запобігання та протидії корупції в Україні, виявити найбільш корумповані сектори публічного управління та дослідити поширені корупційні практики на підставі реального досвіду респондентів.

Презентацію результатів вищезазначених соціологічних досліджень було заплановано провести на початку березня, проте це стало неможливим у зв'язку зі збройною агресією РФ проти України.

Варто відмітити також, що НАЗК враховує в своїй роботі результати соціологічних досліджень міжнародних неурядових організацій, дослідницьких соціологічних компаній та інститутів громадянського суспільства. В останні роки проведено значну кількість таких інформативних досліджень з використанням різних за спрямованістю та охопленням видів соціологічних опитувань (як комплексних, так і за окремими сферами) з питань моніторингу та оцінювання рівня корупції в Україні, її поширеності в публічних та приватних секторах, ставлення та досвіду громадян до корупції в повсякденному житті, стану реалізації антикорупційних заходів держави, оцінки ефективності діяльності антикорупційних інституцій.

¹ Методика стандартного опитування щодо корупції в Україні, затверджена Наказом НАЗК від 30.12.2021 № 842

Міжнародне співробітництво

2021 рік став продуктивним для НАЗК у сфері міжнародної співпраці. Полегшення коронавірусних обмежень та високі темпи вакцинації у світі сприяли відновленню тісної співпраці НАЗК з іноземними партнерами.

Передусім варто відзначити, що у 2021 році Голова НАЗК очолював делегацію України, яка брала участь у Конференції держав-учасниць Конвенції ООН проти корупції, під час якої були проведені зустрічі з керівниками антикорупційних органів та представниками урядів Франції, Італії, Сполучених Штатів Америки, Сінгапуру, Хорватії, Йорданії, Чилі, Сербії та деяких інших країн.

Упродовж року було організовано низку зустрічей з колегами із профільних антикорупційних установ Вірменії, Узбекистану та Грузії, що були присвячені обміну досвідом та кращими антикорупційними практиками.

Також у 2021 році НАЗК відвідали представники моніторингового комітету Парламентської Асамблеї Ради Європи та представники Європейського Банку реконструкції та розвитку.

Крім цього, для приведення антикорупційного законодавства України у відповідність до міжнародних стандартів запобігання та протидії корупції НАЗК здійснювало координацію виконання Україною міжнародних зобов'язань шляхом:

- участі у Пілотному 5-ому раунді моніторингу Стамбульського плану дій з боротьби проти корупції;
- збору інформації про стан виконання рекомендацій GRECO та підготовки Звіту-самооцінки України;
- збору інформації про стан виконання положень резолюцій Конференції держав-учасниць Конвенції ООН проти корупції.

У межах міжнародної співпраці протягом 2021 року НАЗК направило **1 370** запитів до компетентних органів іноземних держав та міжнародних організацій, в тому числі з метою проведення контролю та перевірки декларацій, моніторингу виконання законодавства щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, контролю за дотриманням антикорупційних обмежень.

За результатами цієї діяльності:

- НАЗК отримало **25** ґрунтовних відповідей (**18%**), що містили запитувану інформацію;
- НАЗК отримало **38** відповідей (**29%**), які потребували зміни адресата, підтвердження повноважень НАЗК, застосування положень міжнародних та регіональних Конвенцій;
- **11** запитів було повернуто (**5%**);
- **63** запити (**48%**) залишилися без відповідей.

Аналіз корупційних ризиків, контроль за виконанням антикорупційних програм та перевірки

Оцінка корупційних ризиків

Протягом року НАЗК здійснювало заходи з оцінки корупційних ризиків у діяльності державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій для виявлення та усунення найбільш поширених корупційних практик («схем»).

За результатами такої оцінки підготовлено аналітичні матеріали, які містять низку заходів щодо усунення найбільш поширених корупційних ризиків.

Зокрема, було проведено дослідження у таких сферах:

земельні відносини: проведено комплексний аналіз земельних відносин та ідентифіковано найбільш поширені корупційні ризики. Результати дослідження викладені у звіті «Земельна корупція: Топ-30 корупційних ризиків та шляхи їх подолання»¹

містобудування: проведено комплексний аналіз процедури розробки та затвердження містобудівної документації з метою ідентифікації поширених корупційних ризиків та запропоновано заходи з їх мінімізації для усунення надмірної дискреції та прогалин у законодавстві, які створюють умови для реалізації корупційних практик. Звіт «Корупційні ризики в системі контролю за розробкою та затвердженням містобудівної документації» розміщено на офіційному веб-сайті НАЗК²

оборонний комплекс: проведено комплексний аналіз управління підприємствами ДК «Укроборонпром» та ідентифіковано найбільш поширені корупційні ризики, а також сформовано рекомендації для їх усунення «Топ-15 корупційних ризиків в управлінні підприємствами ДК «Укроборонпром» та шляхи їх подолання»³

соціальна сфера: проведено комплексний аналіз законодавства та окремих кейсів у сфері забезпечення осіб з інвалідністю технічними засобами реабілітації та ідентифіковано найбільш поширені корупційні ризики «Топ-10 корупційних схем забезпечення осіб з інвалідністю технічними засобами реабілітації»⁴.

¹ Режим доступу : <https://cutt.ly/uU6fZRw>

² Режим доступу : <https://cutt.ly/CU6f34b>

³ Режим доступу : <https://cutt.ly/mU6bJQ>

⁴ Режим доступу : <https://cutt.ly/IU6gzw7>

Антикорупційні програми

Антикорупційна програма державного органу є стратегічним документом, адже саме вона визначає засади загальної відомчої політики щодо запобігання і протидії корупції та спрямована на управління корупційними ризиками у діяльності органу влади.

НАЗК сприяло підвищенню якості антикорупційних програм не тільки за рахунок проведення процедури їх погодження, а й шляхом створення відповідного методичного базису.

Так, у базі знань НАЗК упродовж 2021 року були, серед іншого, розміщені методичні рекомендації² щодо залучення зовнішніх стейкхолдерів до роботи з антикорупційними програмами органів влади та стосовно моніторингу, оцінки виконання та періодичного перегляду антикорупційних програм органу влади.

Крім того, НАЗК відповідно до ст. 62 Закону України «Про запобігання корупції» розробило Типову антикорупційну програму юридичної особи³.

Упродовж року НАЗК:

122

проаналізувало
антикорупційні
програми

62

видало
накази про їх
погодження

60

видало
наказів про відмову в
погодженні (непогодження)
антикорупційної програми¹

¹ Режим доступу : <https://cutt.ly/0U6aKXQ>

² Режим доступу : <https://cutt.ly/fD2atGT>

³ Затверджена наказом Голови НАЗК від 10.12.2021 № 794/21 та 31.12.2021 за № 1702/37324 зареєстрована в Міністерстві юстиції України.

Уповноважені підрозділи (уповноважені особи) з питань запобігання та виявлення корупції

Упродовж звітного періоду НАЗК здійснювало активну роботу, спрямовану на покращення взаємодії з уповноваженими підрозділами (уповноваженими особами) з питань запобігання та виявлення корупції.

Зокрема, НАЗК розробило та розмістило на своєму офіційному веб-сайті серію алгоритмічних роз'яснень, інфографіків, відеоінструкцій щодо діяльності уповноважених осіб з питань запобігання та виявлення корупції¹.

Крім того, НАЗК підготувало та опублікувало Роз'яснення щодо окремих питань надання НАЗК згоди на звільнення керівника уповноваженого підрозділу (уповноваженої особи) державного органу, юрисдикція якого поширюється на всю територію України, від 06.07.2021 № 8².

Одним із найвагоміших здобутків, який надасть змогу покращити антикорупційні заходи, є запуск першої цифрової платформи для уповноважених підрозділів з питань запобігання та виявлення корупції (антикорупційних уповноважених) – Антикорупційного порталу, презентація якого відбулась 05.10.2021.

Основними перевагами цього порталу є те, що:

- на ньому вперше зібрано веб-бібліотеку корупційних ризиків у діяльності органів влади;
- він дає змогу громадянськості та журналістам контролювати, чи уникає орган влади цих корупційних ризиків у своїй діяльності, зокрема шляхом перегляду інформації про антикорупційні програми та стан їх виконання;
- на ньому можна знайти ресурси для онлайн-навчання, розбудови професійної мережі антикорупційних уповноважених, а також оцінювання ефективності тих чи інших антикорупційних заходів.

У 2021 році розпочато 21 (із 21 запланованої) перевірку організації роботи із запобігання і виявлення корупції (План проведення НАЗК перевірок організації роботи із запобігання та виявлення корупції на 2021 рік погоджений Головою НАЗК 03.03.2021). Станом на 31.12.2021 з них завершено 17 перевірок, 4 перевірки на стадії проведення.

Також проведено 1 позапланову перевірку за результатами розгляду повідомлення про вчинення численних порушень вимог Закону України «Про запобігання корупції» у Чортківській міській раді Тернопільської області.

За результатами проведених перевірок складено акти перевірок, а також підготовлено та внесено керівникам об'єктів перевірок приписи НАЗК щодо усунення виявлених порушень, проведення службових розслідувань та притягнення винних осіб до відповідальності.

Протягом 2021 року проведено 43 тренінги, зокрема:

- для комісій з оцінки корупційних ризиків у державних органах;
- для директорату, що координує роботу місцевих державних адміністрацій;
- для керівників місцевих державних адміністрацій;
- для антикорупційних уповноважених.

¹ Режим доступу: <https://cutt.ly/smRWx01>, <https://cutt.ly/HO1kD82>, <https://cutt.ly/IEImcaA>, <https://cutt.ly/RbKsF7Z>; Режим доступу: <https://cutt.ly/KEImm9S>, <https://cutt.ly/OEImTts>, <https://cutt.ly/KEImPpE>, <https://cutt.ly/iElmG7f>, <https://cutt.ly/YElmCkv>, <https://cutt.ly/AbKsLyy>;

² <http://surl.li/bbnvx>, <https://cutt.ly/MbKsXJU>

Режим доступу: <http://surl.li/bbnvx>

Розроблено та впроваджено 3 програми підвищення кваліфікації:

«Практика організації роботи із запобігання та виявлення корупції антикорупційними уповноваженими»

«Організація роботи з викривачами корупції у державному органі»

«Організація роботи уповноваженого з декларування у державному органі»

Значну кількість розробок для антикорупційних уповноважених НАЗК започаткувало у співпраці з партнерами: Національним агентством України з питань державної служби, Українською школою урядування, YouControl, Проектом USAID «ВзаємоДія», Програмою ООН із відновлення та розбудови миру, Професійною асоціацією корпоративного управління, Всеукраїнською Мережею Добročесності та Комплаєнсу (UNIC), Міждисциплінарним науково-освітнім центром протидії корупції в Україні (ACREC), Асоціацією юридичних клінік України.

Розроблено серію тренінгів щодо візування проектів актів організації публічного сектору антикорупційними уповноваженими (у співпраці із Львівським регуляторним хабом у межах проекту «Економічний добробут громад через регуляторну та антикорупційну експертизу місцевих рішень», що реалізовується за підтримки Антикорупційної ініціативи ЄС в Україні). Розроблено дводенний спеціалізований тренінг для антикорупційних уповноважених «Запобігання корупції в органах місцевого самоврядування» (за підтримки USAID у рамках проекту «Підтримка організацій-лідерів у протидії корупції в Україні «ВзаємоДія»).

Розроблено триденний тренінг «Функціональні напрями роботи уповноваженого з питань запобігання та виявлення корупції. Поглиблений тренінг» (за підтримки Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй в Україні, в межах Програми ООН із відновлення та розбудови миру у межах компоненту «Міське самоврядування та реформа з децентралізації влади» та за фінансування Європейського Союзу).

Упродовж IV кварталу 2021 року забезпечено сприяння Українській школі урядування у проведенні навчання для уповноважених осіб з питань запобігання та виявлення корупції в органах державної влади та місцевого самоврядування за загальною короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Практика організації роботи із запобігання та виявлення корупції антикорупційними уповноваженими», підготовлено і проведено курс «Організація роботи з декларування у державному органі».

Також представники НАЗК були залучені до проведення програми підвищення кваліфікації голів районних державних адміністрацій за темою «Роль керівника у запобіганні корупції на районному рівні. Загалом у навчаннях взяли участь понад 3 200 учасників.

Анонсовано запуск базового онлайн-курсу «Антикорупційний уповноважений», який стартуватиме з 2022 року на Антикорупційному порталі НАЗК.

Крім того, НАЗК розробило Професійний стандарт «Уповноважений з антикорупційної діяльності», який чітко визначає основні трудові функції антикорупційного уповноваженого, встановлює єдині вимоги до його загальних та професійних компетентностей, урегульовує умови праці, необхідні знання, уміння та навички уповноваженого¹.

¹ Режим доступу : <https://cutt.ly/1FwqZrk>

Антикорупційна експертиза

На виконання ст. 55 Закону України «Про запобігання корупції», починаючи з січня 2021 року, НАЗК згідно з § 37-2 Регламенту Кабінету Міністрів України проводить експертизу проектів нормативно-правових актів (НПА), внесених на розгляд Кабінету Міністрів України та ВРУ, відповідно до Методології проведення антикорупційної експертизи НАЗК, затвердженої наказом НАЗК від 20.10.2020 № 470/20.

Проекти актів на антикорупційну експертизу відбираються за результатами моніторингу.

За період 2021 року проведено моніторинг 3 950 проектів НПА, внесених на розгляд Кабінету Міністрів України та ВРУ. У 100 з них виявлено ознаки корупціогенних факторів. Щодо зазначених проектів НПА проведено антикорупційну експертизу, за результатами якої НАЗК підготовлено висновки, які направлено розробникам, Кабінету Міністрів України, профільним комітетам ВРУ відповідно. Серед них: 55 проектів законів та 44 проекти актів Кабінету Міністрів України, 1 проект акта Президента України.

Висновки антикорупційних експертиз щодо проектів НПА розміщено на офіційному веб-сайті НАЗК¹.

У роботу з підготовки висновків антикорупційної експертизи впроваджено підхід щодо надання рекомендацій з усунення корупціогенних факторів. Під час регулярної комунікації НАЗК демонструє індекс врахування наданих рекомендацій за результатами експертизи. Приклад комунікації з таким аналізом розміщено на сайті НАЗК². Зокрема, за I квартал 2021 року враховано 85% рекомендацій НАЗК до проектів законів України та постанов Кабінету Міністрів України.

”

За період 2021 року проведено моніторинг 3950 проектів НПА, внесених на розгляд Кабінету Міністрів України та Верховної Ради України. У 100 з них виявлено ознаки корупціогенних факторів.

”

¹ Режим доступу: <https://cutt.ly/zQcOJeA>

² Режим доступу: <https://cutt.ly/PQIkYEz>

Запобігання корупції

Викривачі корупції

Взаємодія з викривачами є однією з пріоритетних сфер діяльності НАЗК. За 2021 рік було досягнуто вагомих результатів у розбудові та укріпленні цього напрямку.

01.06.2021 ВРУ прийняла Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо упорядкування окремих питань захисту викривачів», яким передбачено створення Єдиного порталу повідомлень викривачів (далі – Портал) і визначено відповідальним за його адміністрування НАЗК. У зв'язку з цим НАЗК відновило співпрацю з Проектом «Підтримка організацій-лідерів у протидії корупції в Україні «Взаємодія» щодо створення Порталу. На цей час вживаються заходи щодо створення Порталу.

Юридичні особи матимуть свій кабінет на Порталі, який і буде внутрішнім каналом для повідомлень викривачів. Портал забезпечить високі стандарти захисту інформації, яка надходить від викривачів, зменшить ризики несанкціонованого доступу до повідомлень викривачів, зробить подання повідомлення про корупцію зручним, комфортним для викривача, а також забезпечить надходження більш «якісних» повідомлень. І дуже важливо, що Портал зекономить кошти державних органів та юридичних осіб.

Станом на кінець 2021 року завершено два етапи (з п'яти) та тривають роботи за третім етапом – створення інформаційно-телекомунікаційної системи «Єдиний портал повідомлень викривачів».

Крім того, з метою забезпечення однакового застосування положень Закону України «Про запобігання корупції» у сфері захисту викривачів НАЗК протягом 2021 року розробило та опублікувало на офіційному веб-сайті такі роз'яснення:

- щодо механізмів заохочення та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції»¹;

- щодо забезпечення права викривача на конфіденційність та анонімність²;

- щодо забезпечення права викривача на отримання інформації³.

НАЗК у співпраці з Мінцифри та за підтримки Проекту «Підтримка організацій-лідерів у протидії корупції в Україні «Взаємодія» (SACCI), який впроваджується за фінансової підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID), розроблено та презентовано навчальний курс «Викривач у законі»⁴.

Навчальний курс допоможе глядачам дізнатися:

- хто такий викривач, які в нього права та гарантії захисту згідно із законом;
- що таке корупція, як вона впливає на життя кожного громадянина, державу та суспільство загалом;

- що має бути зазначено в повідомленні про можливі факти корупції, яке подає викривач;

- до якого органу потрібно подавати повідомлення про корупцію;

- як подавати повідомлення про корупцію через сайти державних органів.

¹ Роз'яснення від 24.02.2021 №3 - режим доступу: <http://surl.li/yylc>

² Роз'яснення від 24.02.2021 № 4 - режим доступу: <http://surl.li/bstmX>

³ Роз'яснення від 18.06.2021 № 6 - режим доступу: <http://surl.li/bstnd>

⁴ Режим доступу: <https://cutt.ly/cIUQqMD>

22.12.2021 НАЗК спільно з Міждисциплінарним науково-освітнім центром протидії корупції в Україні (ACREC) за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» провело публічний захід «Викривачі корупції: інструментарій для антикорупційних уповноважених», в якому взяли участь уповноважені з питань запобігання та виявлення корупції та представники громадянського суспільства. Основна мета зазначеної конференції – започаткувати першу в Україні дискусійну платформу для обміну думками та мережування фахівців у сфері захисту викривачів, розвитку партнерства, подальших кроків щодо розробки стратегії і тактики утвердження інституту викривання та захисту викривачів корупції в Україні, удосконалення наявних механізмів захисту прав викривачів¹.

Протягом звітного періоду спільно з Українською школою урядування розроблено та впроваджено програму підвищення кваліфікації «Організація роботи з викривачами корупції у державному органі»² з метою підвищення спроможності працівників уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції щодо організації роботи з викривачами корупції в державному органі та ефективної реалізації своїх повноважень у сфері захисту викривачів.

НАЗК також провело серію тренінгів щодо організації роботи з викривачами, створення внутрішніх та регулярних каналів повідомлення про корупцію для уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції Національної поліції України, в яких взяли участь близько 300 осіб з усіх областей України. Крім того, за заявами викривачів НАЗК проводить перевірки дотримання законодавства з питань захисту викривачів. У разі встановлення порушення прав викривача НАЗК вносить припис з вимогою усунення порушень та відновлення прав викривача, притягнення до відповідальності винних осіб.

Станом на 31.12.2021 НАЗК внесло 2 приписи (з них 1 – про проведення службового розслідування, 1 – про усунення порушень та поновлення прав викривача) ДП «НАЕК «Енергоатом», Прем'єр-міністру України. На виконання приписів проведено службові розслідування та поновлено порушені права викривачів.

Відповідно до ч. 3 ст. 49 Кодексу адміністративного судочинства України та ч. 2 ст. 53 Цивільного процесуального кодексу України НАЗК залучається як третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні викривачів.

За 2021 рік НАЗК здійснювало:

98

супровід судових справ за участі викривачів

63

судові справи відкрито з початку 2020 року

21

справі прийнято рішення на користь викривачів

Більшість вказаних справ є справами за позовами викривачів стосовно порушення їхніх трудових прав, при цьому позивачі є викривачами, але не встановлено причинно-наслідкового зв'язку між здійсненими повідомленнями та порушенням їхніх трудових прав.

Крім того, НАЗК подало 5 заяв про вступ у справи, провадження в яких відкрито за позовами викривачів, які було задоволено.

¹ Режим доступу: <https://cutt.ly/KG3ypEC>

² Режим доступу: <https://cutt.ly/KG3ypEC>

Також відповідно до п. 11-1 ч. 1 ст. 12 Закону України «Про запобігання корупції» НАЗК має право ініціювати проведення службового розслідування, вжиття заходів щодо притягнення до відповідальності осіб, винних у вчиненні корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, надсилати до інших спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції матеріали, що свідчать про факти таких правопорушень. У зв'язку з цим НАЗК за 2 фактами можливого порушення права викривача на конфіденційність та анонімність надіслало листи до органів Національної поліції для проведення службового розслідування.

Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення

Відповідно до п. 9 ч. 1 ст. 11 Закону України «Про запобігання корупції» НАЗК забезпечує ведення і наповнення даними Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення (далі – ІТС ЄДРОК), а також його оновлення.

Так, протягом звітного періоду за підтримки проекту USAID/UK aid «Прозорість та підзвітність у державному управлінні та послугах/TAPAS» проведено модернізацію ІТС ЄДРОК, зокрема:

- оновлено систему ІТС ЄДРОК (внутрішню та публічну частини), розміщено аналітичний модуль на порталі ІТС ЄДРОК, створено аналітичний блок та можливість перевірки (верифікації) довідок, сформованих за допомогою КЕП;
- покращено пошук: знайти відомості про людину чи компанію в ІТС ЄДРОК стало значно легше завдяки спеціальним фільтрам;
- забезпечено зручну роботу з даними та впроваджено інтерактивну мапу порушень: у ІТС ЄДРОК доступна карта порушень, яка відображає, скільки осіб притягнуто до відповідальності за корупцію в кожній окремій області;
- налагоджено взаємодію з іншими системами через API, а саме: із системою державних електронних закупівель Prozorro, Єдиним державним реєстром судових рішень.

Загалом протягом 2021 року НАЗК опрацьовано **18 912** судових рішень, що надійшли від Державної судової адміністрації України.

За результатами опрацювання судових рішень та матеріалів щодо притягнення осіб до дисциплінарної відповідальності до ІТС ЄДРОК внесено **7 233** записи щодо осіб, яких притягнуто до відповідальності, з них:

- до кримінальної відповідальності – **1 403** особи;
- до адміністративної відповідальності – **5 609** осіб;
- до дисциплінарної відповідальності – **221** особу.

Зокрема, до ІТС ЄДРОК внесено інформацію щодо притягнення осіб до адміністративної відповідальності, з них за:

- порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності – **16** осіб;
- порушення встановлених законом обмежень щодо одержання дарунка (пожертви) – **5** осіб;
- порушення вимог фінансового контролю – **5 321** особу;
- порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів – **274** особи;
- незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових повноважень, – **4** особи;
- невжиття заходів щодо протидії корупції – **1** особа;
- невиконання законних вимог (приписів) НАЗК – **7** осіб.

Антикорупційна просвіта

ОФІС ДОБРОЧЕСНОСТІ НАЗК

Офіс доброчесності

Управління просвітницької роботи та навчальних програм (далі – Управління) відповідає за просвітницьку та навчальну діяльність НАЗК. Основним завданням просвітницької діяльності є формування негативного ставлення до корупції у громадян та проведення навчальної роботи для державних службовців, працівників державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим та посадових осіб органів місцевого самоврядування з питань, пов'язаних із запобіганням корупції.

Для комунікації назовні та реалізації проектів Управління позиціонує себе як Офіс доброчесності,¹ який розпочав своє функціонування після «перезавантаження» НАЗК у 2020 році. Його головна мета – через навчання розкрити складні теми у доступній для громадян формі та запобігти можливим порушенням законодавства.

Одним із вагомих досягнень Офісу розбудови доброчесності є відновлення **Школи доброчесності НАЗК** у квітні 2021 року.

Так, зокрема, за звітний період проведено дві Школи доброчесності НАЗК для громадських активістів, кожна з яких складалась із 3-х модулів. На першу Школу доброчесності НАЗК було зареєстровано понад 550 осіб. До участі у другому модулі було відібрано 110 осіб.

Для участі у другій Школі було зареєстровано 370 учасників: 140 отримали сертифікат слухача, 88 учасників було відібрано на другий модуль, 39 учасників отримали сертифікат про успішне завершення всіх трьох модулів.

¹ Режим доступу: <https://www.facebook.com/prosvita.nazk/>

Антикорупційне навчання та просвітницькі заходи

У межах навчального компоненту Управління подає інформацію про антикорупційне законодавство в зрозумілій для публічних службовців формі.

Також Управління відповідає за взаємодію із громадянським суспільством для успішної реалізації антикорупційних ініціатив.

Зокрема, протягом 2021 року Управлінням:

- ✓ розроблено та запущено на платформі масових відкритих онлайн-курсів «Прометеус» онлайн-курс «Просто про е-декларування»¹, на який зареєстровано понад 21 тисячу користувачів
- ✓ проведено 22 тренінги з питань декларування для 1 240 осіб, серед яких – антикорупційні уповноважені, високопосадовці та працівники публічної служби, а також радники програми «U-LEAD з Європою»
- ✓ проведено 15 тренінгів з питань конфлікту інтересів для 1 770 осіб, серед яких – високопосадовці та працівники публічної служби, радники програми «U-LEAD з Європою», які консультуватимуть представників об'єднаних територіальних громад і посадових осіб місцевого самоврядування
- ✓ розроблено та запущено на платформі Prometheus онлайн-курс «Зрозуміло про конфлікт інтересів»². Загальна кількість користувачів на курсі – 3 325
- ✓ розроблено та запущено онлайн-курс «POLITDATA: е-звітування політичних партій», який доступний на платформі EdEra³. Загальна кількість користувачів – понад 250
- ✓ проведено 2 тренінги на теми «Звітування політичних партій» та «Зовнішній аудит фінансової діяльності політичних партій»

Крім того, за напрямом формування нетерпимості до корупції серед населення та просування стратегій доброчесної поведінки було запущено проекти «Прозора школа» та «Прозорі університети», які мають на меті інтеграцію освіти про доброчесність до формальної освіти та підвищення прозорості навчального середовища. Зокрема, в рамках реалізації проекту «Прозора школа» Управління організувало Тиждень доброчесності, що був підтриманий у 1 451 школі, участь в якому взяли 4 248 вчителів (29.11. – 03.12.2021).

¹ Режим доступу: <https://cutt.ly/9YHlpJA>

² Режим доступу: <https://cutt.ly/JYHvxD>

³ Режим доступу: <https://cutt.ly/nYHv8tk>

Розроблено та запущено онлайн-курс «Прозора школа: як побудувати доброчесне середовище», на який станом на 22.12.2021:

zareestruvalisya
1894 vchiteli

otrimav sertifikat pro uspihne
zavshennya kursu 661 vchitel

Також, Управлінням протягом звітного періоду здійснювались заходи щодо підготовки допоміжних матеріалів та публікацій, з найбільш поширених питань, а саме:

розроблено та поширено тематичні пам'ятки («Декларуюся вперше: як подати е-декларацію», «Декларуюся вчергове: що треба пам'ятати», «Особливості декларування військовослужбовців», «Особливості декларування високопосадовців», «Пам'ятка для декларантів щодо проведення повної перевірки декларації», «Пам'ятка при звільненні»)

підготовлено Роз'яснення НАЗК щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно заходів фінансового контролю (подання декларацій та повідомлень про суттєві зміни в майновому стані)¹

розроблено та поширено Методичні рекомендації щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів²

розроблено і поширено Роз'яснення НАЗК щодо застосування та дотримання окремих положень Закону України «Про політичні партії в Україні» стосовно фінансування та подання звітності політичних партій³

Також Управління забезпечувало співпрацю із представниками Громадської ради при НАЗК. Так, протягом звітного періоду до Громадської ради при НАЗК було направлено 24 проекти нормативно-правових актів, розроблених НАЗК, для надання відповідного висновку.

¹ Режим доступу: <http://surl.li/rbop>

² Режим доступу: <http://surl.li/bstns>

³ Режим доступу: <http://surl.li/bryuj>

Здійснення фінансового контролю

Одним із ключових досягнень команди фінансового контролю за 2021 рік є те, що станом на кінець звітного року було завершено перевірку 1 076 декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (далі – декларація), та виявлено недостовірні відомості на суму понад 1,2 млрд гривень.

Станом на 31.12.2021 Управлінням проведення повних перевірок та Управлінням проведення обов'язкових повних перевірок розпочато перевірки 1 256 декларацій, з яких 1 043 перевірки було завершено до кінця року.

У кожній третій декларації було виявлено порушення, які передбачають кримінальну або адміністративну відповідальність.

Так, за результатами завершених повних перевірок декларацій:

- у 170 деклараціях виявлено недостовірні відомості, які відрізняються від достовірних на суму від 100 до 500 прожиткових мінімумів для працездатних осіб, встановлених на дату подання декларації (підпадають під ознаки адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 4 ст. 172-6 КУпАП);
- у 122 деклараціях виявлено недостовірні відомості, які відрізняються від достовірних на суму понад 500 прожиткових мінімумів для працездатних осіб, встановлених на дату подання декларації (підпадають під ознаки кримінального корупційного правопорушення, передбаченого ст. 366-2 КК України);
- у 11 деклараціях виявлено ознаки необґрунтованих активів;
- в 1 декларації виявлено ознаки незаконного збагачення, що утворюють об'єктивну сторону кримінального корупційного правопорушення, передбаченого ст. 368-5 КК України;
- у 15 деклараціях виявлено порушення вимог та обмежень, встановлених антикорупційним законодавством.

Крім того, протягом звітного періоду зазначеними Управліннями складено та направлено до суду 51 протокол про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, передбачене ч. 4 ст. 172-6 КУпАП, з яких за 28 протоколами було прийнято рішення, а 23 – очікують на судовий розгляд¹.

У 2021 році до спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції було направлено 119 обґрунтованих висновків про виявлення ознак адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією:

- у 38 випадках за результатами розгляду складено протоколи про адміністративні правопорушення, які у подальшому направлено до суду;
- у 36 випадках триває збір доказів;
- у 25 випадках направлено до територіальних структурних підрозділів для відповідного опрацювання;
- у 15 випадках за результатами розгляду відмовлено у складенні протоколів про адміністративні правопорушення;
- у 5 випадках інформація про результати розгляду не надходила.

¹ Інформацію про конкретні рішення та накладені стягнення за результатами розгляду адміністративних протоколів, складених уповноваженими особами НАЗК, надати неможливо, оскільки суди здебільшого не надсилають постанови або ухвали за результатами розгляду протоколів, а до повноважень НАЗК не належить здійснення моніторингу результатів розгляду усіх протоколів. Крім цього, з 24.02.2022 для запобігання загрози життю та здоров'ю суддів та учасників судового процесу у період воєнного стану доступ до Єдиного державного реєстру судових рішень та сервісу «Стан розгляду справ» тимчасово призупинено.

Крім цього, до правоохоронних органів (за підслідністю) було направлено 119 обґрунтованих висновків для відкриття кримінальних проваджень за ст. 366-2 КК України, з них:

- 60 висновків, за результатами розгляду яких відомості про кримінальне правопорушення внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань та розпочато досудове розслідування;
- 20 висновків направлено до територіальних структурних підрозділів;
- 9 висновків, за результатами розгляду яких відмовлено у внесенні відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань;
- 5 висновків, щодо яких проводиться інформаційно-аналітична робота;
- 25 висновків, інформація про результати розгляду яких не надходила.

Водночас до повноважень Управління внутрішнього контролю віднесено здійснення повних перевірок декларацій, поданих за ст. 52-1 Закону України «Про запобігання корупції».

Так, станом на кінець звітної року Управління внутрішнього контролю розпочало 46 повних перевірок декларацій, з них завершено – 33.

За результатами завершених повних перевірок декларацій Управлінням внутрішнього контролю:

- в 11 деклараціях виявлено недостовірні відомості, які відрізняються від достовірних на суму від 100 до 500 прожиткових мінімумів для працездатних осіб, встановлених на дату подання декларації (підпадають під ознаки адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 4 ст. 172-6 КУпАП);
- в 1 декларації виявлено недостовірні відомості, які відрізняються від достовірних на суму понад 500 прожиткових мінімумів працездатних осіб, встановлених на дату подання декларації (підпадають під ознаки кримінального корупційного правопорушення, передбаченого ст. 366-2 КК України).

Загалом у 2021 році НАЗК підготувало 12 матеріалів про виявлені під час перевірки декларацій ознаки необґрунтованості активів та незаконного збагачення на загальну суму 84,8 млн гривень. Матеріали передано до САП для звернення до ВАКС із позовом про визнання активів необґрунтованими та стягнення їх у дохід держави.

Вагомим досягненням за 2021 рік було також впровадження нової швидкої перевірки декларацій. Під час такої процедури усі 800 тисяч декларацій, поданих до Реєстру декларацій, перевірялись ІТ-інструментами – працівники НАЗК лише додатково перевіряли дані, які відрізняються від достовірних у розмірі, що передбачає адміністративне або кримінальне правопорушення.

Така перевірка триває всього 35 днів, а не 120, як при повній перевірці декларації. Зазначений підхід вже довів свою ефективність. У 80% декларацій, які пройшли швидку перевірку, виявлено ознаки кримінального або адміністративного порушення. Загальна сума виявлених недостовірних відомостей – 127,7 млн гривень.

Крім того, активно велась робота у напрямі проведення спеціальних перевірок та моніторингу способу життя.

Так, Департамент проведення спеціальних перевірок та моніторингу способу життя протягом звітного року склав 295 протоколів про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією (ч.ч. 1, 2 ст. 172-6 КУпАП), з яких 205 протоколів було розглянуто судами, а 90 протоколів очікують на розгляд. Також було надіслано матеріали до органів Національної поліції стосовно 4 300 суб'єктів декларування з метою складення протоколів про адміністративні правопорушення щодо несвоечасного подання декларацій.

Окрім проваджень у справах про адміністративні порушення, НАЗК виступає стороною у справах про захист викривачів та власних судових справах.

Так, протягом 2021 року на опрацюванні відділу представництва інтересів в судах Юридичного управління перебувало 215 судових справ.

Розгляд 147 судових справ відбувся у судовому засіданні за участю представників відділу, решта справ розглядаються судами у спрощеному провадженні без виклику сторін.

Безпосередньо у 2021 році до НАЗК було подано 81 позовну заяву, тоді як НАЗК подало 4 позови.

Крім того, Департамент проведення спеціальних перевірок та моніторингу способу життя до правоохоронних органів направив 300 обґрунтованих висновків у зв'язку з неподанням декларацій, за що передбачена кримінальна відповідальність. За результатами розгляду 111 обґрунтованих висновків внесено відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань, у 7 випадках суб'єкти декларування подали декларації, щодо 182 інформація відсутня.

Ще одним досягненням є те, що НАЗК змінило підхід до проведення спеціальної перевірки перед призначенням на посади керівників в органах влади та місцевого самоврядування, прокурорів, слідчих та суддів. Під час спеціальної перевірки НАЗК порівнює статки, які задекларувала особа, з її доходами за останні роки за даними податкової. Якщо статки не відповідають офіційним доходам, – НАЗК фіксує ознаки неправдивого декларування, що є підставою для відмови у призначенні кандидата на державну посаду.

Всього за 2021 рік НАЗК опрацювало:

16,6

тис. запитів
на проведення
спеціальної перевірки

*Така практика допоможе запобігти тому, аби недоброчесні люди призначались на державні посади.

Врегулювання конфлікту інтересів

НАЗК у сфері врегулювання конфлікту інтересів продовжує втілювати концепцію переходу від пошуку дрібних помилок до виявлення суттєвих порушень серед посадовців.

Завдяки цьому упродовж 2021 року НАЗК провело 182 перевірки інформації в рамках моніторингу та контролю за дотриманням законодавства про конфлікт інтересів та інших обмежень, 99,5 % з яких стосувалися саме високопосадовців.

Було складено 937 протоколів про адміністративні правопорушення щодо конфлікту інтересів та інших обмежень закону стосовно 181 особи, з яких 803 були розглянуті судами, а 134 протоколи перебувають на розгляді. Серед осіб, стосовно яких складено протоколи, – народні депутати, члени Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, заступники міністрів та суддя Конституційного Суду України.

Також упродовж 2021 року за напрямом усунення порушень вимог законодавства щодо етичної поведінки, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, інших вимог та обмежень, передбачених Законом України «Про запобігання корупції», НАЗК:

- внесло 105 приписів про усунення відповідних порушень;
- провело 2 037 заходів щодо моніторингу та контролю;
- здійснило 182 перевірки стосовно порушень вимог із запобігання та врегулювання конфлікту інтересів та дотримання інших вимог і обмежень, встановлених антикорупційним законодавством, з яких у 126 випадках було складено протоколи та в 1 – складено обґрунтований висновок, а 55 закрито у зв'язку з відсутністю підстав для вжиття заходів реагування;
- надало 1 464 роз'яснення з питань наявності/відсутності конфлікту інтересів, порядку застосування норм антикорупційного законодавства. Завдяки цьому було проаналізовано не лише типові ситуації, з якими звертаються посадовці, але й випадки, які неоднозначно врегульовані законодавством;
- оновило Методичні рекомендації щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, дотримання обмежень щодо запобігання корупції від 02.04.2021 № 5¹.

Ще одним здобутком стало створення порталу «Приховані інтереси»², над яким НАЗК працювало спільно з громадською організацією «Антикорупційний штаб». Завдяки цьому ІТ-інструменту будь-яка особа може переглянути можливі ризики будь-якого посадовця, а службовець, у свою чергу, може дослідити можливі ризики у своїй діяльності.

За 3 місяці використання порталу «Приховані інтереси» було проаналізовано більше 2 тис. ризиків за 4 фільтрами: спільна робота близьких осіб – 710 ризиків; подарунки – 412 ризиків; конфлікт інтересів під час здійснення публічних закупівель – 750 ризиків; керівник юридичної особи – 235 ризиків. За результатами цієї роботи розпочато 47 моніторингів, з яких стосовно 3-х керівників державних підприємств (посадових осіб юридичних осіб публічного права) виявлено інформацію, яка свідчить про можливе порушення вимог ст. 28 Закону України «Про запобігання корупції» щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.

¹ Режим доступу: <https://cutt.ly/TFuhijl>

² Режим доступу: <https://interes.shtab.net>

Запобігання політичній корупції

Одним із найбільших досягнень НАЗК у сфері запобігання політичній корупції за 2021 рік стало введення у постійну (промислову) експлуатацію Єдиного державного реєстру звітності політичних партій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру (далі – Реєстр POLITDATA)¹.

Функціонування реєстру спростило подання щоквартальної фінансової звітності для політичних партій та їхніх місцевих організацій, а також надало кращий доступ до цієї інформації громадянам. Зокрема, це дало змогу замінити паперову форму фінансової звітності політичних партій на електронну.

У Реєстрі POLITDATA запроваджено модуль аналітики, який дозволяє звіряти інформацію зі звітів політичних партій з інформацією державних реєстрів і баз даних; звіти різних періодів; а також окремі розділи звітів між собою.

Крім того, НАЗК розробило та затвердило накази, якими врегульовано деякі питання роботи Реєстру «POLITDATA», а саме:

- «Про деякі питання подання звітності політичних партій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру» (наказ від 19.02.2021 № 102/21 зареєстрований у Міністерстві юстиції України 15.04.2021 за № 508/36130), яким затверджено, зокрема, Форму Звіту політичної партії про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру, яка є актуальною для подання звітів через Єдиний державний реєстр звітності політичних партій «POLITDATA»²;

- «Про деякі питання проведення перевірки звітності політичних партій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру» (наказ від 14.01.2021 № 6/21 зареєстрований у Міністерстві юстиції України 29.01.2021 за № 117/35739), яким затверджено Порядок проведення перевірки звітності політичних партій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру та Форму Висновку про результати перевірки Звіту політичної партії про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру.

Так, з початку року надійшло 393 звіти (у тому числі 2 уточнюючих), з яких 89 подано в електронному вигляді через Реєстр «POLITDATA».

Зазначені звіти політичних партій було оприлюднено без порушення термінів, визначених Законом України «Про політичні партії в Україні», з урахуванням обмежень, прийнятих відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» (зі змінами). Відповідно до положень зазначеної постанови граничний строк подання звітів партій станом на 31.12.2021 ще не настав.

У зв'язку з тим, що партії мають право подавати свої звіти протягом 40 днів після закінчення карантинних заходів, пов'язаних з коронавірусною хворобою (COVID-19), НАЗК періодично оновлює інформацію щодо граничних строків подання звітності залежно від дати, до якої карантинні заходи продовжуються Урядом.

Водночас за I, II та III квартали 2021 року звіти політичних партій подавалися з числа зареєстрованих в Україні політичними партіями, а саме:

¹ Режим доступу: <https://politdata.nazk.gov.ua/#/>.

² Режим доступу: <https://cutt.ly/FFoAtHz>

- I квартал 2021 року – із зареєстрованих 366 політичних партій подано 80 звітів, з яких у паперовій формі 53 до початку функціонування Реєстру «POLITDATA»;

- II квартал 2021 року – із зареєстрованих 366 політичних партій подано 36 звітів;

- III квартал 2021 року – із зареєстрованих 373 політичних партій подано 26 звітів.

Список політичних партій, які не подали свої звіти у визначений законодавством строк (протягом 10 календарних днів з дня завершення строку подання політичними партіями звітів про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру), не оприлюднено на офіційному веб-сайті НАЗК через ненастання граничного строку для їх подання.

З метою вирішення проблеми щодо повноцінного відновлення звітування політичними партіями НАЗК підготувало та направило Президенту України пропозиції до вето Закону України від 02.11.2021 № 1849-IX, які повністю були враховані. Наразі Закон очікує на повторний розгляд у Верховній Раді із пропозиціями Президента України.

Також НАЗК розроблено та оприлюднено роз'яснення стосовно строків подання звітів політичних партій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за 2020 та 2021 роки.

Слід зазначити, що всі парламентські партії наразі отримують державне фінансування за рахунок коштів платників податків, проте жодна з них не подала звіту навіть за I квартал 2021 року.

403¹ 286 117

звітів партій,
з них:

звітів політичних партій
за I, II, III, IV квартали
2020 року (у тому числі
перевірка 2 уточнюючих
звітів)

перевірок звітів політичних
партій за I, II, III квартали
2021 року

За результатами опрацьованих звітів складено та затверджено 403 висновки. Під час перевірки фінансової звітності політичних партій виявлено 293 порушення вимог законодавства, які стали підставою для складення та направлення до суду протоколів для притягнення до адміністративної відповідальності, за результатами розгляду яких було винесено 247 рішень.

За результатами перевірки звітів політичних партій, що здійснювали свою діяльність у звітному періоді, у 125 звітах виявлено порушення, які стосувалися питань достовірності інформації, поданої у фінансових звітах, або незаконного фінансування, що становить 83,89% від загальної кількості виявлених порушень у таких звітах².

Водночас до органів Національної поліції направлено 32 повідомлення про виявлення ознак кримінальних правопорушень.

¹ Режим доступу: <http://surl.li/bysyv>

² Режим доступу: <https://cutt.ly/eFoSKhi>

За результатами розгляду зазначених повідомлень правоохоронними органами прийнято такі рішення: - за 21 повідомленням відкрито кримінальне провадження, триває досудове розслідування; - за 2 повідомленнями триває перевірка; - за 2 повідомленнями відмовлено у порушенні кримінального провадження, не виявлено підстав для внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань; - за 7 повідомленнями кримінальне провадження було закрито.

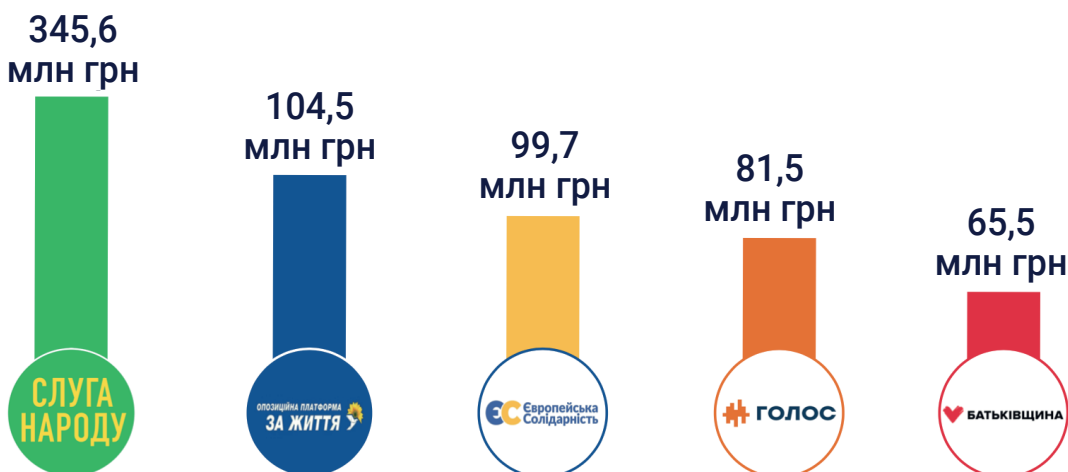
Крім того, запроваджено ризик-орієнтований підхід до перевірки звітів політичних партій, що підвищує якість проведених перевірок. Зокрема, визначено перелік, що складається з 21 ризику у діяльності політичних партій. Так, щомісячно здійснюється моніторинг діяльності політичних партій, під час якого аналізується низка відкритих джерел інформації на предмет наявності таких ризиків та складається узагальнений перелік виявлених ризиків.

Задля того, щоб спростити політичним партіям процес переходу від паперової звітності до електронної та відповісти на найбільш поширені запитання, НАЗК спільно з Міжнародною фундацією виборчих систем (IFES) та студією онлайн-освіти EdEra за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) та Міністерства міжнародних справ Канади, на основі досвіду НАЗК у сфері здійснення державного контролю за діяльністю політичних партій, а також досвіду громадськості розробило та запустило навчальний проект «Звітування політичних партій: розбираємося» та онлайн-курс «Politdata: е-звітування політичних партій».

НАЗК як розпорядник бюджетних коштів упродовж 2021 року забезпечило розподіл та щоквартальне перерахування політичним партіям коштів, виділених з державного бюджету на фінансування їхньої статутної діяльності. Згідно з наказом НАЗК від 15.02.2021 № 66/21 «Про розподіл бюджетних коштів» забезпечено розподіл коштів у загальній сумі 697 млн грн, виділених з державного бюджету на фінансування статутної діяльності політичних партій у 2021 році, між політичними партіями, на підтримку виборчих списків яких під час останніх позачергових виборів народних депутатів України 2019 року в єдиному загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі було подано не менше від п'яти відсотків дійсних голосів виборців, відповідно до вимог Закону України «Про політичні партії в Україні», а саме¹:

У 2021 році Національним агентством фактично реалізовано вимоги Закону України «Про політичні партії в Україні» щодо надання державного фінансування статутної діяльності політичних партій на суму 676,7 млн гривень.

Державне фінансування отримали 5 політичних партій:¹

¹ Більш детальна інформація щодо розподілу, перерахування коштів, виділених з державного бюджету на фінансування статутної діяльності політичних партій, відповідно до вимог Закону України «Про політичні партії в Україні» у щоквартальному розрізі наведена у додатках до зазначеного Звіту.

Відповідно до ч. 4 ст. 17-7 Закону України «Про політичні партії в Україні» НАЗК у I кварталі 2021 року було зупинено державне фінансування статутної діяльності політичній партії «Слуга Народу» на підставі Висновків про результати аналізу звітів політичної партії про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру політичної партії за II квартал 2020 року через виявлені порушення та поновлено в повному обсязі після усунення встановлених порушень, що зумовили зупинення державного фінансування.

Також у II кварталі 2021 року не проведено фінансування політичній партії «Голос». Ухвалою Верховного Суду у складі Колегії суддів Касаційного адміністративного суду за позовом політичної партії «Голос» частково задоволено касаційну скаргу НАЗК – скасовано рішення судів щодо поновлення державного фінансування та призначено повторний розгляд, на час якого заблоковано виплату державних коштів на рахунки партії.

Таким чином, партії «Голос» фактично не перераховано державне фінансування за II квартал 2021 року у розмірі 20 383,0 тис. гривень.

Також протягом звітного року було надано 92 відповіді на звернення представникам політичних партій, іншим фізичним та юридичним особам, 100% відповідей надано згідно з порядком та дотриманням строків, визначених законодавством, з них:

- юридичним особам – 3;
- представникам політичних партій – 70;
- фізичним особам – 12;
- депутатам – 7.

Упродовж 2021 року забезпечено ефективний державний контроль за дотриманням встановленого законом порядку надання або отримання внеску на підтримку політичної партії, надання або отримання державного фінансування статутної діяльності політичної партії, а також порядку надання або отримання фінансової (матеріальної) підтримки для здійснення передвиборної агітації або агітації референдуму, встановленими у ст. 15 Закону України «Про політичні партії в Україні» обмеженнями щодо фінансування політичних партій шляхом здійснення перевірок (аналізу) поданих звітів політичними партіями відповідно до вимог норм чинного законодавства.

З'ясовано факти вчинення таких порушень у 24 звітах політичних партій та в 1 звіті виборчого фонду, за результатами чого відповідно до вимог чинного законодавства складено та направлено до суду 119 протоколів про адміністративні правопорушення за ст. 212-15 КУпАП. На підставі наявної інформації судами винесено рішення за 89 протоколами, зокрема осіб визнано винними і накладено штрафи:

51,2

тис. грн

накладено штрафи
на загальну суму

323,65

тис. грн

з конфіскацією таких
внесків на загальну суму

Діяльність підрозділу внутрішнього контролю

На виконання положень ст. 17-1 Закону України «Про запобігання корупції», з метою забезпечення доброчесності працівників НАЗК та дотримання вимог цього Закону в апараті НАЗК у 2020 році створено підрозділ внутрішнього контролю.

До компетенції Управління внутрішнього контролю належить контроль за дотриманням виконавської дисципліни, законів України, зокрема щодо запобігання та протидії корупції, працівниками НАЗК, а також функції фінансового контролю стосовно окремих категорій осіб¹.

Наказом НАЗК від 24.12.2020 № 595/20 затверджено Порядок здійснення перевірок на доброчесність та моніторингу способу життя працівників НАЗК, який застосовано на практиці у 2021 році.

Протягом 2021 року тривало 8 перевірок на доброчесність працівників НАЗК, 1 перевірку закінчено, за результатами якої працівник НАЗК не пройшов перевірки та був звільнений із займаної посади.

Також Управлінням внутрішнього контролю проведено **22 повні перевірки** декларацій працівників НАЗК.

Наказом НАЗК від 19.05.2021 № 256-к/тр утворено дисциплінарну комісію з розгляду дисциплінарних справ у Національному агентстві, яка повно та об'єктивно здійснила розгляд 1 дисциплінарного провадження.

Крім того, за звітний період розроблено 8 наказів про внесення змін до Порядків здійснення заходів фінансового контролю щодо осіб, визначених у ст. 52-1 Закону України «Про запобігання корупції», із грифом «ДСК».

¹ Інформація щодо здійснення заходів фінансового контролю зазначена у розділі VIII цього звіту

Цифрова трансформація

НАЗК – перший державний орган, що диджиталізував усі процеси завдяки ERP-системі. Це показник того, що НАЗК є органом, який прагне удосконалюватись та бути максимально доступним і зрозумілим для всіх охочих.

Протягом 2021 року було досягнуто значних успіхів у сфері цифрової трансформації, зокрема здійснено оновлення конфігураційних налаштувань модуля логічного та арифметичного контролю декларацій Єдиного державного реєстру декларацій осіб уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, забезпечено ведення Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, а також розпочато створення інформаційно-телекомунікаційної системи «Єдиний портал повідомлень викривачів».

Створено одразу три інноваційні IT-продукти для запобігання корупції, що допомагають фахівцям, журналістам, громадським організаціям у протидії корупції: Реєстр звітів політичних партій (POLITDATA)¹, портал «Приховані інтереси»² та Антикорупційний портал³.

Крім того, наказом НАЗК від 10.12.2021 № 797/21 введено в промислову експлуатацію інформаційно-телекомунікаційну систему «Система управління справами», основне призначення якої – побудова та керування процесами збору, обробки та забезпечення доступу до даних шляхом автоматизації їхнього введення, зберігання, трансформації, обробки та відображення. Система здійснює підтримку, контроль та автоматизацію процесів введення, передачі, аналізу, представлення даних та доступу до них (далі – процеси).

Ключовою сутністю модуля Управління справами є справа. Усі створені справи, незалежно від стадії виконання бізнес-процесу, формують базу даних справ. Завдяки метаданим, долученим до справи, реалізований зручний та швидкий наскрізний пошук і фільтрація для повторного використання інформації та зменшення дублюючих дій.

Також протягом звітного періоду НАЗК мало безпосередній автоматизований доступ до інформаційно-телекомунікаційних і довідкових систем, реєстрів, банків даних, у тому числі тих, що містять інформацію з обмеженим доступом, відомості з яких необхідні для перевірки декларацій.

НАЗК організовано роботу Контакт-центру, забезпечено функціонування офіційного веб-сайту, на якому оприлюднюються відповідні роз'яснення та інформаційні матеріали. З метою надання своєчасної компетентної допомоги з технічних питань, які виникають у суб'єктів декларування під час роботи з реєстрами НАЗК, організовано роботу «Технічної допомоги» – електронна адреса: support@nazk.gov.ua та чату «Допомога Онлайн» Реєстру декларацій, забезпечено функціонування чат-бота «Допомога Онлайн» Реєстру декларацій.

¹ Детальна інформація наведена в розділі X

² Детальна інформація наведена в розділі IX

³ Детальна інформація наведена в розділі IV

Організаційні характеристики

Штатний розпис НАЗК

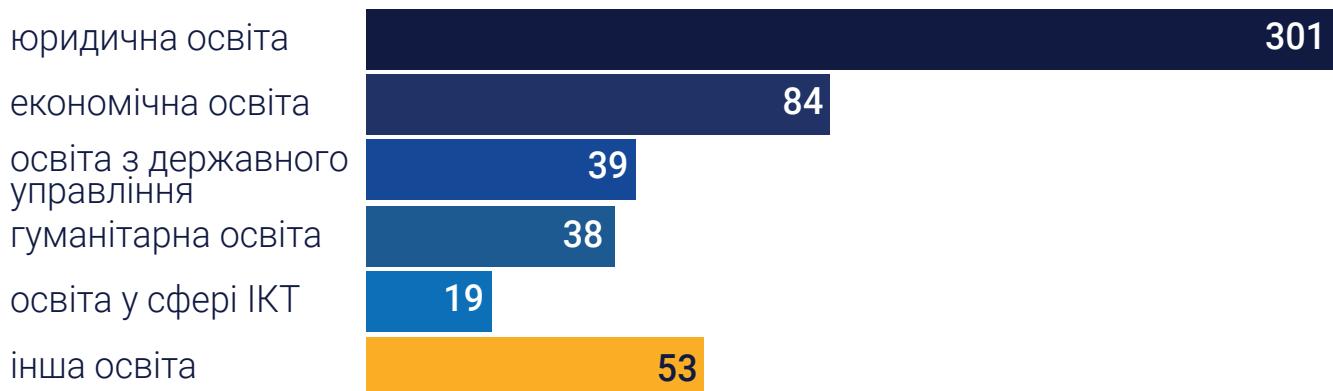
Станом на 31.12.2021 гранична чисельність працівників апарату НАЗК становила 408 осіб, фактична чисельність 342 особи, що становить 84% від загальної штатної чисельності (без урахування 10 працівників, що перебувають поза штатом НАЗК), що на 13% більше порівняно з відповідним періодом минулого року (станом на 01.01.2021 фактична чисельність працівників становила 286 осіб (71% від загальної штатної чисельності 403 посади)).

Ступінь вищої освіти та стаж роботи працівників НАЗК у 2021 році відповідали визначеним Законом України «Про державну службу» загальним та спеціальним вимогам до професійної компетентності посад державної служби.

Серед працівників апарату мають базову вищу освіту 14 осіб. Присвоєно ступінь вищої освіти спеціаліст (магістр) – 332 особам, з яких 74 працівники мають дві вищі освіти, а 9 – три вищі освіти.

З числа працівників НАЗК у 2021 році науковий ступінь мали 20 осіб (кандидати наук). 5 осіб мали вчені звання.

За напрямками освіти працівники апарату НАЗК мають:

За віковою структурою переважну кількість працівників НАЗК становлять особи віком від 30 до 40 років. Найменше працівників у віковій категорії більше 60 років.

Віковий склад працівників: до 27 років – 48 (13,6%) працівників, від 28 до 30 років – 56 (16%) працівників, від 30 до 40 років – 142 (40,3%) працівники, від 40 до 50 років – 86 (24,4%) працівників, від 50 до 60 років – 17 (4,8%) працівників, більше за 60 років – 3 (0,9 %) працівники.

Так, протягом 2021 року до НАЗК призначено 137 осіб, з них за конкурсом – 90, за переведенням з інших державних органів – 20, в інший спосіб, визначений законодавством, – 27 (призначення працівників, посади яких не належать до посад державної служби (працівники, що виконують функції з обслуговування, патронатна служба).

За звітний період оголошено 124 конкурси на посади державної служби.

З метою всебічної та неупередженої оцінки відповідності професійної компетентності і доброчесності кандидатів встановленим вимогам Конкурсною комісією № 1 з добору кандидатів на посади державної служби категорій «Б» та «В» у Національному агентстві проведено співбесіди на зайняття 119 посад.

До складу Конкурсної комісії входять три представники Громадської ради при Національному агентстві.

На 16 посад переможців не визначено.

Звільнилося 42 працівники, з них за угодою сторін – 25, за власним бажанням – 6, за переведенням – 5, за скороченням штату – 2, у зв'язку із закінченням строку призначення на посаду – 3, у зв'язку з досягненням державним службовцем граничного віку – 1.

Удосконалення професійних знань та навичок працівників НАЗК відбувається з урахуванням індивідуальних програм розвитку та результатів оцінки потреб професійної підготовки (підвищення кваліфікації). Зокрема, у 2021 році навчання за загальними професійними (сертифікатними) програмами пройшли 182 працівники, а навчання за загальними короткостроковими програмами – 130. Також працівники НАЗК постійно підвищують рівень професійних знань шляхом самоосвіти.

Кошторис НАЗК та його виконання

Згідно із Законом України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» НАЗК визначено головним розпорядником бюджетних коштів та передбачено видатки в сумі 1 144,3 млн грн за такими бюджетними програмами:

- 1) КПКВК 6331010 «Керівництво та управління у сфері запобігання корупції» у сумі 447,2 млн грн;
- 2) КПКВК 6331020 «Фінансування статутної діяльності політичних партій» у сумі 697,1 млн гривень.

Зазначений обсяг видатків за бюджетною програмою 6331010 становив 97,4% від потреб НАЗК, визначених в уточненому бюджетному запиті на 2021 – 2023 роки та при доопрацюванні проекту держбюджету до другого читання. Крім того, слід зазначити, що посадові оклади працівників НАЗК, так само як і розміри посадових окладів працівників інших антикорупційних органів, у 2021 році не змінювалися і залишалися на рівні посадових окладів, встановлених на 2020 рік, всупереч гарантіям, визначеним Законом України «Про запобігання корупції».

Так, НАЗК на 2021 рік для забезпечення належного виконання повноважень були передбачені видатки на загальну суму 447,2 млн грн, зокрема за такими напрямками:

- оплата праці – 253,7 млн грн, нарахування на оплату праці – 55,8 млн грн;
- придбання паперу, картриджів, меблів, техніки та оргтехніки, конвертів, канцелярських і господарських виробів та інших витратних матеріалів – 2,9 млн грн;
- оплата послуг із забезпечення функціонування Реєстру декларацій, поштових послуг, прибирання, автомобільних перевезень, постачання програмних продуктів, оплата відряджень, комунальних, експлуатаційних та інших послуг – 31 млн грн;
- навчання працівників НАЗК – 0,1 млн грн;
- придбання обладнання (багатофункціональних пристроїв, комутаторів, джерел безперебійного живлення, системи управління справами та іншого обладнання) – 3,6 млн грн;
- проведення капітального ремонту частини приміщень та фундаменту адміністративної будівлі, в якій розташоване НАЗК, – 100 млн гривень.